

20.03.23

Input til kulturpolitisk redegørelse

Situationen på billedkunstfeltet

På trods af mangeårige fortløbende diskussioner om hvordan det står til med billedkunstfeltet, mangler vi de handlinger og ressourcer der faktisk vil forbedre forholdene og udvikle feltet. Billedkunstfeltet er stadig ved at komme sig efter covid-19, 2% nedskæringerne og billedkunstnere er fortsat i bunden af [indkomststatistikkerne](#).

Der er kort sagt et behov for at tage et holistisk og systemisk blik på billedkunstfeltet, og analysere hvor der er behov for strukturelle reformer og hvor der skal skabes plads til nye platforme, institutioner, ideer og praksisser. Det er vores håb at denne redegørelse kan bidrage til denne process på en positiv måde.

Perspektiver

Kunst og kultur i en tid med polykriser

I regeringsgrundlaget står der at man vil "[nedsætte et råd, der kan afdække og diskutere, hvordan kunst og kultur kan bidrage til at løse tidens store kriser, herunder klimakrisen, naturkrisen, velfærdskrisen og trivselskrisen](#)". Omend kunst og kultur allerede er engageret i de nævnte kriser, vil vi argumentere for at dette kan ske på flere og mere diverse måder end hvad er tilfældet i dag. Dette vil dog kræve dedikerede investeringer og etablering af tværdisciplinære laboratorier og platforme. Præcis hvordan dette kunne udformes, udforskes bedst gennem en portefølje af eksperimenter som vi fortløbende kan drage læring og erfaring fra. Man kunne f.eks. forestille sig en systematisk involvering af kunstnere, andre kulturelle aktører og humanvidenskaberne i de [fire grønne missioner](#).

Adgang for mennesker med handicap

Billedkunstfeltet og kultursektoren bredere set har et stort arbejde at gøre i forhold til at sikre lige adgang og vilkår for mennesker med handicap. Der er store fysiske barrierer på vores institutioner (e.g. ingen kørestolsramper, assisterede trapper eller elevatorer) samt strukturelle barrierer i de begrænsninger mennesker med handicap møder hvis de er en del af fleksjob eller førtidspension ordningerne. De er ofte dermed forhindret i at bidrage aktivt og/eller være publikum i kultur sektoren. EU rapporten [Time To Act](#), kortlægger hvordan kultursektoren ikke er rustet til at møde de behov mennesker med handicap har. Et første skridt i Danmark kunne være at opdatere [handlingsplanen for handicappedes adgang til kulturen](#) fra 1999.

Diversitet og inklusion

I tråd med det ovenstående, bør billedkunstfeltet arbejde for i højere grad at afspejle det samfund vi indgår i. Det kan kun ske via målrettede indsatser for at inkludere en større diversitet af kulturarbejdere på tværs af køn, etnicitet, kulturelle, sociale og økonomiske baggrunde. Et centralt element her vil være et stærkt netværk af uddannelsesstilbud på tværs af alle aldre og geografier, der gør det muligt at flere forskelligartede mennesker fatter interesse for at deltage aktivt som en del af billedkunstfeltet. Udover øget støtte til kunstakademierne i Odense og Aarhus, samt fortsat støtte til BGK skolerne, bør man lave en samlet analyse af hvor vi aktivt kan arbejde mod at få en mere divers elevsammensætning. Samtidig er det centralt at gøre det attraktivt og muligt at få sig en karriere, da det ellers primært vil være høj indkomst

familier hvis børn der har reel økonomisk mulighed for at overleve på de vilkår der findes aktuelt.

Kunstnerisk forskning og udvikling

I mere end 10 år har [Novo Nordisk Fonden](#) uddelt PhD og PostDoc stipendiater til billedkunstnere og kuratorer, og [Bikubenfonden](#)* støtter eksplicit nyskabende og udviklingsorienterede aktiviteter. Begge fonde har dermed været med til at starte helt nye platforme og forretningsmodeller for kunstneriske aktiviteter. Men vi mangler finansiering fra det offentlige der kan hamle op med de private investeringer. Støtte til enkelte udvalgte kunstnere eller projekter er ikke gearret til at skabe de strukturelle forandringer der er brug for på billedkunstfeltet. Målet her bør være at investere i en portefølje af ambitiøse eksperimenter, der har som mål at skabe et mere diversit billedkunstfelt, knyttet sammen med det omkringliggende samfund og processer på måder vi ikke kan forestille os i dag. Det vil dog kræve en ny samtale på tværs af alle aktører, der i højere grad tænker strategisk og langsigtet om kulturpolitikken.

**UKK har modtaget støtte fra Bikubenfonden henover de foregående tre år til aktiviteter.*

En omsorgs og velvære økonomi

Billedkunstnere er en af de dårligst betalte indkomstgrupper i Danmark. Grunden til det er mange, blandt andet det faktum at statsstøttede institutioner ikke er påkrævet at betale billedkunstnere for deres arbejde. Det er nødvendigt at en ny museumsreform direkte behandler spørgsmålet om fair aflønning af leverandørerne til museerne. Sunde institutioner er en del af og bør derfor også tage ansvar for de økosystemer de indgår i og er afhængige af.

Billedkunstnere danner samtidigt frontlinjen af den såkaldte gig-economy. Omend der i de senere år er lavet forbedringer til dagpenge systemet, der i højere grad muliggør den kludetæppe økonomi mange billedkunstnere har, er der stadig lang vej til en situation hvor man ikke føler sig mistænkeliggjort og modarbejdet af et system der ganske enkelt ikke forstår det fremvoksende arbejdsmarked. Der er dermed et stort potentiale i tage et helhedsblik på karakteren og sammensætningen af det arbejde der udføres på billedkunstfeltet. Man kan med fordel kigge holistisk på sammensætningen af forskellige støtteformer og dagpengesystemet inde for billedkunstfeltet og se om man skabe et system der formår at støtte istedet for at begrænse billedkunstfeltets aktører. Vi henviser til de erfaringer man har gjort med [Basic Income for The Arts](#) (Irland) og [Intermittence de Spectacle](#) (Frankrig).

Byudvikling

Et skævt boligmarked er en stor udfordring for alle lavindkomst grupper. Billedkunstfeltet og kultursektoren bredere set, er ydermere udfordret grundet behovet for værksteder og atelierer, som er nødvendige for at vi kan bibeholde bymiljøer med levende og aktive kulturelle miljøer. I 2021 udgav Rådet for Visuel Kunst '[Rapport om Atelier- og Værkstedspadser i København](#)' som viste at 75 procent af de adspurgte kunstnere har overvejet at flytte ud af København inden for det sidste år på grund af for høje priser på både atelier og bolig. Dette er et bekymrende højt tal, som peger på, at der må findes nye løsninger hvis vi fortsat ønsker at København skal være en kulturby. Rapporten opsummerer undersøgelsens resultater på følgende alarmerende måde: "Kunstnere forsvinder pt. fra København grundet manglede atelier- og værkstedspadser. Hvis de først forsvinder,

kommer de ikke igen. Det er ikke kun sjæl byen mister, men også vigtig økonomi. Undersøgelser fra både ind- og udland peger på væsentligheden af at bibeholde de kreative miljøer i byerne – for økonomien, diversiteten og turismen.” En bredere og mere inkluderende samtale om indretningen af vores byer er nødvendig for at vi kan styrke de positive indvirkninger kulturen har af social, uddannelses- og

sundhedsmæssig karakter. Problemet med kunstneres manglende adgang til byen bør tages op i sammenhæng med bredere politiske problemstillinger inden for byplanlægning, mangel på diversitet og skævvridning af befolkningssammensætningen – en generel konsekvens af de voldsomt stigende huspriser og privatiseringen af byrummet.